

TARKASTUSKERTOMUS

Liitteet:

kartat maastokarttaote 1:20000 ja 1:5000

digikuvat: ~~DG 10-31-35~~ 14:1-5

negatiivit: F 145159: 39-45

diat: D 61152: 1-5

Tarkastuksen aihe: Vähänkyrön Tervajoen osayleiskaava-alueen inventoinnin yhteydessä tarkastin kaava-alueen läheisyydessä olevia muinaisjäännöksiä.

Kohteen kuvaus: Kolmen erillisen röykkiöalueen muodostama kalmistoalue sijaitsee Vähänkyrön Kalsilan ja Hiiripellon kylissä, Laarinmäen itäpuolella, Kyrönjokeen laskevan Ontonojan pohjoispuolella. Aspelinin luettelossa röykkiöt 129-130 mainitaan sijaitsevan Kurkunmäellä. Siiriäinen luettelee alueella kuusi kiviröykkiötä. Esko Sarasmo tutki yhden Mäkihaan röykkiöistä v. 1939 (röykkiö 130a).

Tarkastin alueista itäisimmän, Kurkunmäen, ohikulkumatkallani koska näytti siltä, että alueella olisi suoritettu metsätöitä. Kurkunmäki on etelään ja lounaaseen suuntautuva pitkänomainen moreenikumpare, jolle päästyäni totesin että koko Hiiripellon kylän puolella oleva Kurkunmäki oli aukkohakattu ja suurin osa siitä metsä-äestetty. Äestys oli tehnyt alueesta vaikeakulkuisen ja alueella kasvaa kuusentaimia ja vatukkoa. Havaitsin alueella neljä kivirakennelmaa, joista pohjoisin on aivan aukkohakatun alueen pohjoisreunalla – GPS-mittaus vastaa maastokartalla olevaa muinaisjäännönsmerkkiä. Toisen, eteläisemmän muinaisjäännönsmerkin kohdalla on epämääräistä kivikkoa, jossa hyvinkin saattaa olla hajotettu röykkiö. Tämän länsipuolella, kohdassa p= 7000885, i= 3254885 havaitsin halkaisijaltaan noin neljä metriä olevan lähes maantasaisen kiveyksen harjanteen reunalla. Näistä kiveyksistä noin 150 metriä etelään havaitsin mahdollisen hautaröykkiön tai muun kiveyksen kohdassa p= 7000756, i= 3243924. Tämä oli maanmuokkauksen vahingoittama, halkaisijaltaan ehkä kuusi metriä. Röykkiö koostuu maakivestä ja sen laidoille kasatuista pienemmistä kivistä.

Maanmuokkaus oli tuonut esille viimeksi mainitun mahdollisen röykkiön lisäksi myös runsaasti asuinpaikkoihin liittyvää aineistoa jota löydettiin kolmesta kohdasta. Pohjoisin löytöalue on lähellä pohjoista metsänreunassa olevaa röykkiötä. Täällä äestys on ollut kevyempää eikä mäen harjannetta esimerkiksi ole äestetty lainkaan. Tämä lienee suurin syy siihen, että asuinpaikkalöytöjä on pohjoiselta alueelta vähemmän kuin kahdelta eteläisemmältä, jossa äestys/laikutus on ollut todella voimakasta ja kauhalla on käännetty maata paikoin lähes metrin syvyydeltä. Kyseisen metsänhoidon järkevyyttä on hyvin vaikea ymmärtää. Joka tapauksessa löytöjä on kahdesta keskittymästä hyvin runsaasti: keramiikkaa, savitiivistettä ja rautakuonaa. Keskimäinen löytöalue on laajuudeltaan 50 x 50 metriä ja itäinen puolestaan 50 x 30 metriä. Runsaimmin löytöjä oli keskimmaisella alueella lähellä pellonreunaa, jossa hiesu/hietamoreeninen maa oli lähes mustaa väriltään. Löytöjen lisäksi käännytyssä maassa oli runsaasti palaneita kiviä. Erityisen paljon rautakuonaa oli keskimäisen keskittymän koillisosassa, jossa löytöpisteet muodostavat oman pienen keskittymänsä (ks. kartta 1:5000). Täällä lienee sijainnut paja. Muutoinkin löytöjen levintä voidaan selittää erillisten rakennus/taloryhmien olemassaololla: mäellä on sijainnut pieni kylä.

Ympäristö ja maasto: (vesistö, vesistökoode, rakennukset, tiet, sorakuopat jne)
Kyrönjoki.

Laajuuden arviointiperuste: Pintalöydöt, topografia

Luokitusehdotus perusteluineen: 1, rautakautinen kalmisto ja asuinpaikka, joka lienee säilynyt olennaisimmilta osiltaan – tutkimushistoriallisesti tärkeä paikka.

Ehdotus suoja-alueeksi: Ks. maastokarttaotteen rajaus

Havaintomahdollisuudet: Kohtalaisen hyvät.

Opas:

Rauhoitustoimenpiteet maastossa:

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat, kiireellisyys: -

Lähilöytöjä: Vähäkyrö Pääkkönmäki-Vuorenmaa, röykkiökalmisto.

Selostus jätetty

30.1.2008

Helsinki

Aika

Paikka

Allekirjoitus

Jatkotoimenpiteitä:

Huomautuksia (esim. perimätieto) **ja lisäyksiä:**

Täyttöohjeita:

Tunnistetiedot

Mikäli kohteen alueella on useampia muinaisjäännöslajeja (esim. asuinpaikka ja röykkiöitä), täytä samalla nimellä ja inventointinumerolla useampi kortti

Hoito ja kunto

A. Kunto: 1=koskematon, 2=tutkittu osittain, 3=tutkittu kokonaan, 4=tuhoutunut osittain, 5=tuhoutunut kokonaan, 6=tutkittu ja tuhoutunut osittain, 7=tutkittu ja tuhoutunut kokonaan

B. Alkuperäisyys: 1=täysin alkuperäinen, 2=entisöity osittain, 3=entisöity kokonaan 4=siirretty alkuperäiseltä paikaltaan

C. Hoitotarve: 1=vaatii entistämistä, 2=vaatii kunnostamista, 3=vaatii puhdistamista tai esiin kaivamista, 4=vaatii tuki- tai suojarakenteita, 5=vaatii tutkimuksia tuhoutumisen estämiseksi, 6=vaatii jatkuvaa hoitoa, 7=ei vaadi hoitotoimenpiteitä

D. Hoitotilanne: 1=peruskunnostettu, 2=tuettu rakentein, 3=pidetään puhtaana

E. Rajaustarkkuus: 1=rajattu arvion pohjalta, 2=rajattu osittaisella koekaivauksella, 3=rajattu kokonaan epävarmasti koekaivauksin, 4=rajattu kokonaan luotettavin koekaivauksi, 5=rajattu näkyvien rakenteiden perusteella

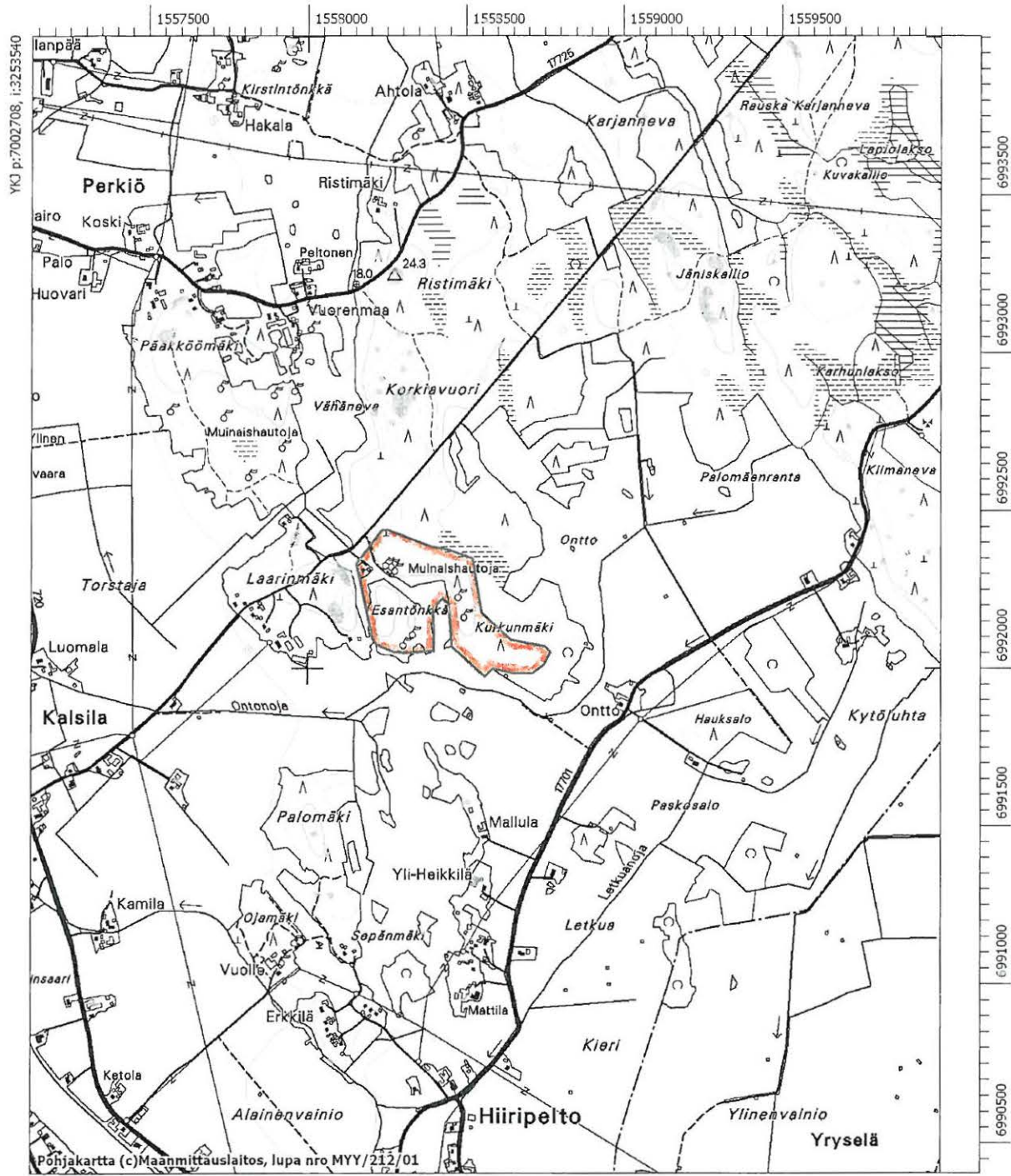
F. Vahvistustapa: 1=rajattu vain muinaisjäännös, 2=rajattu vain suoja-alue, 3=rajattu sekä muinaisjäännös että suoja-alue

G. Maastomerkintä: 1=kuparitaulu, 2=kertova taulu, 3=paalurajaus ilman taulua, 4=paalurajaus ja taulu, 5=aitaus ja taulu, 6=rakennus ympärillä ja taulu

Tila ja omistaja

Mikäli kohde on useamman kylän tai kunnan alueella, TÄYTÄ LISÄKORTTI

Ote maastokartasta 1333 05 VÄHÄKYRÖ, Vähäkyrö Esantönkä-Kurkunmäki-Mäkihaka, rautakautinen rökkiökalmisto ja asuinpaikka merkitty punaisella värillä.

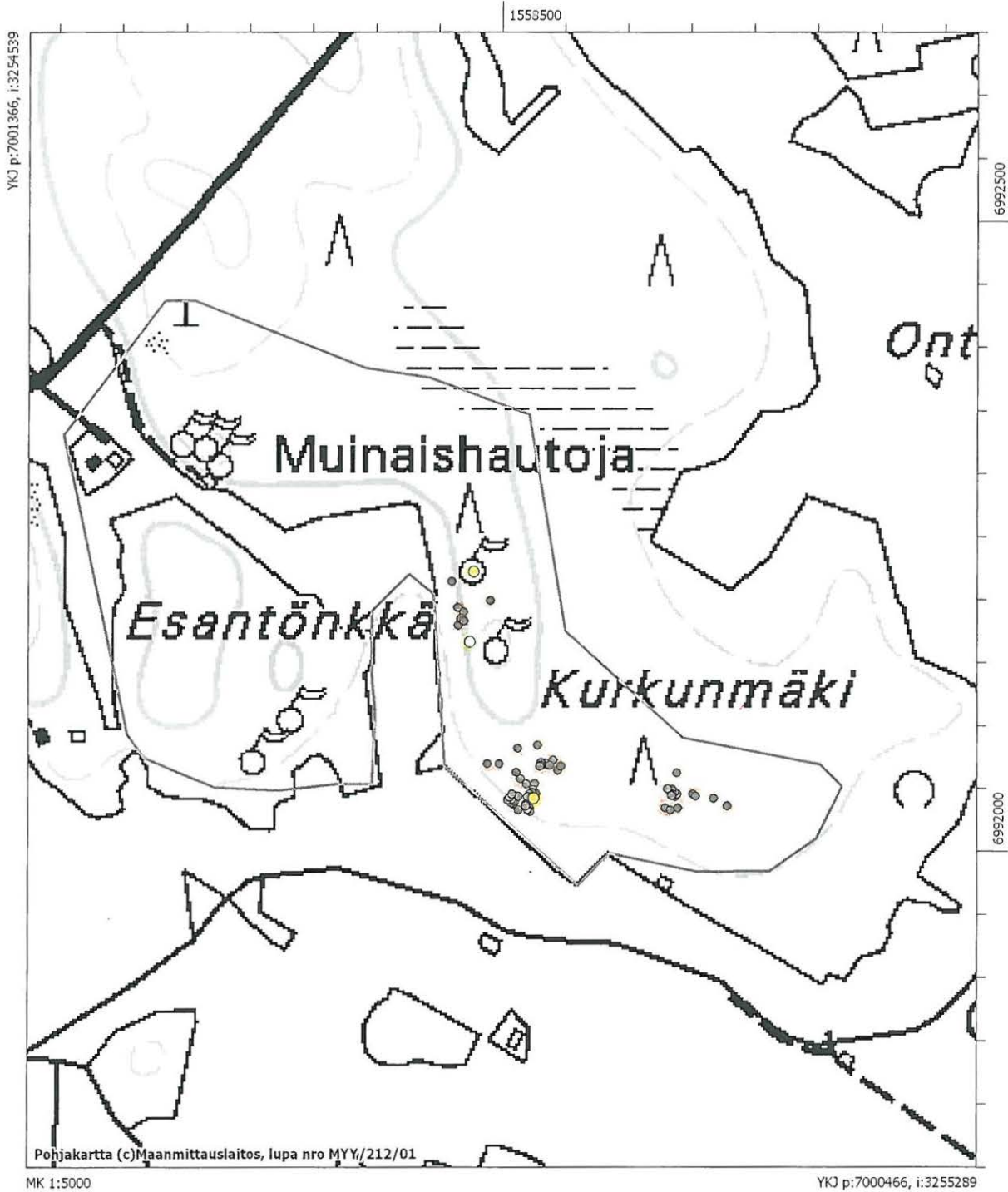
YKJ p:7002708, i:3253540

Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos, lupa nro MYY/212/01

MK 1:20000

YKJ p:6999109, i:3256541

Ote maastokartasta 1333 05 VÄHÄKYRÖ, Vähäkyrö Esantönkkä-Kurkunmäki-Mäkihaka, rautakautinen röykkiökalmisto ja asuinpaikka. Löytöpisteet merkitty punaisilla pisteillä ja mitatut kivrakenteet keltaisilla pisteillä.

Vähäkyrö Esantönkkä-Kurkunmäki-Mäkihaka, tarkastus 2007

14-1
DG 10-31. Mahdollisen röykkiön kiveystä äestysvaossa, maakivi puskien alla. SW-NE. Kuva: Petro Pesonen 17.10.2007

14-2
DG 10-32. Edustalla latomus, vasemmalla Kurkunmäen pohjoisii asuinpaikka ja metsän reunassa röykkiö. SE-NW.. Kuva: Petro Pesonen 17.10.2007

14-3
DG 10-33. Kiviröykkiö metsän reunassa. S-N. Kuva: Petro Pesonen 17.10.2007

14-4
DG 10-34. Asuinpaikka mäellä ja rinteellä. NW-SE. Kuva: Petro Pesonen 17.10.2007

14-5
DG 10-35. Äestetty mäki, jolla asuinpaikkoja ja röykkiöitä. SW-NE. Kuva: Petro Pesonen 17.10.2007